

Підтримка післявоєнного підприємництва біженців у туризмі

ПОСІБНИК ДЛЯ ПІДПРИЄМЦІВ У СФЕРІ ТУРИЗМУ СЕРЕД БІЖЕНЦІВ

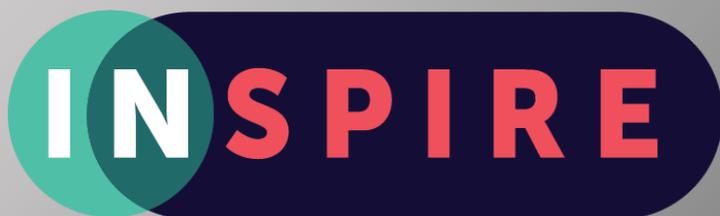
The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Підтримка
післявоєнного
підприємництва
біженців у туризмі

Зміст

- Про проект
- Знайомство з партнерами
- Вступ
- Тематичні дослідження
  - Ірландія, кейс 1: BiaFriend: Соціальне підприємство в Ірландії зосереджується на кулінарних майстер-класах для біженців
  - Ірландія, кейс 2: Туризм на маргінесах
  - Україна, кейс 1:
  - Україна, кейс 2:
  - Навколо світу кейс 1
  - Бельгія кейс 1:
  - Бельгія кейс 2:
  - Хорватія кейс 1:
  - Хорватія кейс 2:
  - Навколо світу кейс 2
  - Туреччина кейс 1:
  - Туреччина кейс 2:
- Як розпочати туристичний бізнес в Ірландії, Бельгії, Хорватії, Туреччині, Україні
  - Покрокова інструкція
  - Як скласти бізнес-план – поради та підтримка
  - Фінанси
  - Банківська справа
  - Реєстрація
  - Реєстрація бізнесу та вибір організаційної форми
  - Маркетинг і розвиток
  - Податки та страхування
  - Працевлаштування та законодавство
  - Біженець-підприємець: коучинг, емоційна підтримка та мотивація

Про проєкт

Проєкт INSPIRE, який очолює Технологічний університет Шеннон (Ірландія), спрямований на підтримку потреб біженців-підприємців у сфері туризму.

Тут представлені успішні кейси, приклади бар'єрів на шляху до успіху, а також уроки, які можуть бути корисними для людей у ситуаціях, подібних до біженців, які бажають започаткувати туристичний бізнес у постконфліктний період. Мета посібника - сприяти соціальній інтеграції біженців та їхньому доступу до вищої освіти через цей інноваційний проєкт.

Відкриття туристичного бізнесу біженцями може підвищити їхню економічну стабільність та водночас зробити внесок в економіку приймаючої країни.. Крім того, це надає унікальний набір навичок, які можуть стати у пригоді у разі повернення до рідної країни після завершення конфлікту. Для багатьох країн туризм стане важливим інструментом економічного відновлення після війни.

Туристичний бізнес дозволяє біженцям використовувати свої культурні знання, пропонуючи автентичний досвід, який приваблює туристів. Туристичні підприємства створюють робочі місця, сприяють міжкультурному порозумінню та підтримують інтеграцію у громаду. Крім того, він дає можливість біженцям відновити своє гідне, незалежне і повноцінне життя. Використовуючи зростаючий попит на захоплюючі подорожі, бізнес, що належить біженцям, може процвітати, позитивно впливаючи як на місцеву економіку, так і на фінансове майбутнє самих біженців, а також відображати багату культурну спадщину, яку вони несуть до своїх нових домівок або до рідних країн після повернення.

Цілі сталого розвитку ООН

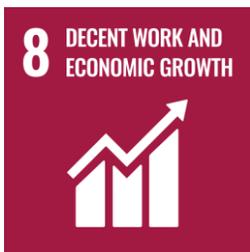
Наш проєкт спрямований на досягнення наступних Цілей сталого розвитку ООН. Кожне тематичне дослідження, семінар та розроблений нами ресурс спрямовані на підтримку наступних ЦСР.

Проєкт спрямований на інтеграцію найбільш незахищених верств населення через розвиток підприємницьких навичок, знань та впевненості в собі.

Inspire надає якісну освіту для людей, які перебувають у статусі біженців, викладачів закладів вищої освіти, ГО та МСП за допомогою посібника, цифрового бейджа, семінарів та онлайн-ресурсів.

Проєкт має на меті надихнути та створити цікаві, корисні можливості для кар'єрного зростання учасників, які отримують користь від самостійного визначення власного економічного майбутнього.

Розвиваючи партнерство з громадськими організаціями, біженцями, соціальними підприємствами, державними установами та малими і середніми підприємствами, ми будемо підтримувати підприємців у розвитку їхньої стійкості, адаптивності та інтеграції.

Meet the partners

Report Contributors

Dr Tony Johnston,
Technological University
of the Shannon, Ireland

Dr Noelle O'Connor,
Technological University
of the Shannon, Ireland

Dr Serhii Matyukh,
National
University, Ukraine

Nkolina Demark,
PAR University of
Applied
Science, Croatia

Alex Yu,
Technological University
of the Shannon, Ireland

Yvonne Farrand,
Businet

Dr Gurhan Aktas,
Dokuz Eylül University,
Türkiye

Dr Elif Uzgoren
Dokuz Eylül University,
Türkiye

Dr Allan Lawrence,
Businet

David Taylor,
Businet

Lesia Steblo,
DVA, Ukraine

Natasha Farrand
Businet Research
Assistant

Christel Maenen,
PXL, Belgium

Dr Kateryna Skryba,
National
University, Ukraine

Ласкаво просимо!

Ласкаво просимо до нашого посібника! Цей посібник створений для того, щоб допомогти людям у ситуаціях, подібних до біженства, започаткувати та розвивати власний туристичний бізнес. Незалежно від того, чи ви вперше розглядаєте можливість підприємництва, чи вже маєте досвід, цей посібник надає практичні поради та ресурси, орієнтовані на унікальні виклики та можливості, з якими стикаються біженці.

У цьому посібнику ви знайдете все необхідне для успішного старту вашого бізнесу - від практичних порад щодо створення бізнес-плану до розуміння місцевих правил оподаткування, працевлаштування, страхування та банківської справи. Ми починаємо з реальних прикладів підприємців-біженців, які успішно заснували власний бізнес. Ці історії надихнуть вас і нададуть цінні уроки щодо подолання перешкод і використання можливостей у цій перспективній галузі.

Наші покрокові розділи охоплюють ключові аспекти започаткування бізнесу, включаючи розуміння законодавчих та регуляторних вимог, створення податкових та фінансових структур, а також забезпечення фінансування. Ми пропонуємо поради щодо управління грошовими потоками, подачі заявок на гранти чи кредити та роботи з податками, щоб ви могли забезпечити фінансове зростання вашого підприємства з самого початку. Посібник є багатомовним, щоб забезпечити різноманітну аудиторію, гарантуючи, що мовні бар'єри не стануть на заваді вашому успіху. Ми також включили посилання на додаткові ресурси, такі як місцеві організації для підтримки бізнесу, можливості для співпраці та навчальні програми, які допоможуть вам розвивати бізнес та інтегруватися в місцеву економіку або відновити її після війни.

Використовуючи цей посібник, ви отримаєте знання та зміцните навички, щоб втілити свою пристрасть до туризму у сталий бізнес, який позитивно вплине на вашу громаду та ваше майбутнє.

Використання посібника

У цьому посібнику ви знайдете:

- Посилання на відео, блоги, подкасти та додаткову літературу.
- Короткі дані та відомості про підприємництво серед біженців.
- Ідеї для освітян, МСП, НУО та людей у ситуаціях, подібних до біженства.
- Посилання на подальшу підтримку, рекомендації та ідеї, пов'язані з туристичним підприємництвом.
- Не забудьте відвідати веб-сайт нашого проекту <https://www.inspireproject.eu/> щоб ознайомитися з базою даних, звітними документами та подальшою підтримкою.

Чи знали ви?

Глобальна дорожня карта для підприємців-біженців надає стратегічні рекомендації для UNHCR та партнерів щодо підтримки підприємництва серед біженців, враховуючи доступні можливості та світові найкращі практики в цій сфері. Ви можете знайти цей корисний ресурс за посиланням: <https://www.unhcr.org/ie/media/global-roadmap-refugee-entrepreneurship>

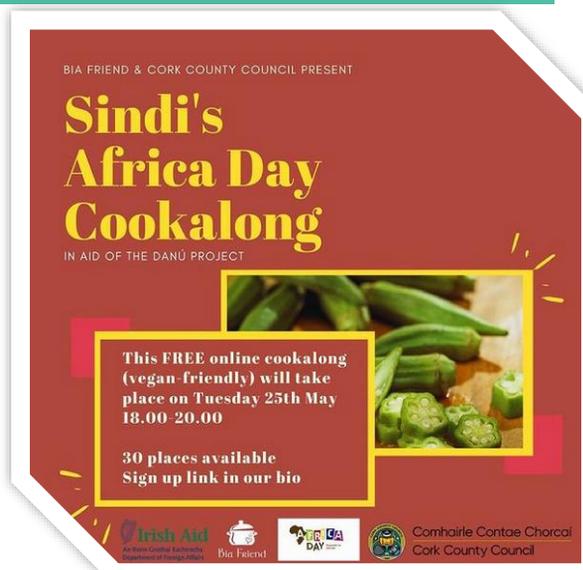

Кейси підприємництва в туризмі
серед біженців

ViaFriend: Соціальне підприємство в Ірландії зосереджується на кулінарних майстер-класах для біженців

1

У нашому першому кейсі йдеться про Bia Friend - онлайн-платформу, засновану у 2021 році командою волонтерів, яка працює з кухарями-біженцями. Підприємство розташоване в Дубліні. У класах Bia Friend заняття проводяться шукачами притулку та біженцями, і мета цієї ініціативи — використовувати їжу як інструмент для сприяння соціальній інтеграції. Класи анонсуються через EventBrite і проводяться через Zoom, з уроками кулінарії, що охоплюють широкий спектр світових кухонь.

Є кілька аспектів цього проекту, які заслуговують на увагу, як з точки зору впливу, так і з точки зору діяльності. По-перше, слід зазначити, що їжа вже давно визнана чудовим інструментом інтеграції, але з точки зору бізнесу вона може бути складною сферою для роботи - подумайте про правила, закони, навчання з безпеки харчових продуктів і стартові витрати. Робота з дому та проведення курсів онлайн - це альтернативний і дешевший спосіб долучитися до цієї сфери, де можна продемонструвати домашню кухню без необхідності інвестувати в складне обладнання. Оскільки оплата може бути здійснена під час бронювання, це також спрощує управління доходами та фінансами, зменшуючи ризик відсутності учасників на заходах без квитків.

Туризм на маргінесах: Приклад таємних вуличних турів, Дублін

2

Місцезнаходження: Дублін, веб-сайт: <https://www.secretstreettours.org/>

Таємні вуличні тури в Дубліні - це некомерційне соціальне підприємство, що пропонує гостям новий спосіб відкрити для себе вулиці Дубліна через призму досвіду тих, кого торкнулася проблема безпритульності. Безпритульність є нагальною соціальною проблемою в Ірландії загалом і в Дубліні зокрема, оскільки велика кількість громадян і біженців проживають у тимчасових або непридатних для проживання помешканнях, або взагалі не мають житла. Мета організації - надати нашим гідам навички та впевненість, щоб зробити наступний крок до власного житла, пропонуючи їхнім клієнтам можливість долучитися до вирішення однієї з найгостріших соціальних проблем Дубліна. Подібні тури існують у Сполученому Королівстві і пропонуються організаціями [Unseen Tours](#) (Лондон) та [Invisible Cities](#) (Единбург, Глазго, Йорк, Кардіфф та Ліверпуль).

Щомісячний звіт про безпритульних в Ірландії за червень 2024 року показує, що 14 303 особи мали доступ до тимчасового житла, що на 144 (1%) більше, ніж у травні 2024 року. Ця цифра дає уявлення про масштаби безпритульності в Ірландії, країні з населенням лише 5 мільйонів людей. Такі тури працюють з соціально незахищеними верствами населення, розробляючи та проводячи ці тури, які мають потенціал сильного соціального впливу. Тури сповнені оптимізму і демонструють, що навіть найбільш соціально незахищені верстви населення можуть бути життєздатними за умови певної підготовки та підтримки.

Туризм на маргінесах

2

Вивчення таких ініціатив, як **BiaFriend** або **Таємні вуличні тури**, може дати корисні ідеї для програми **INSPIRE**. Соціальні підприємства можуть використовувати особистий досвід для створення унікальних, значущих вражень для туристів, але важливо, що вони роблять це, одночасно розширюючи можливості вразливих груп населення.

1. Посилення голосу незахищених верств населення

Тури під керівництвом безпритульних або кулінарні майстер-класи під керівництвом біженців ставлять голоси незахищених верств населення в центр розповіді. Ініціативи у сфері туризму для біженців можуть аналогічним чином зосередитися на розширенні можливостей біженців розповідати свої історії та ділитися унікальними поглядами.

2. Зосередьтеся на автентичному оповіданні

Сила цих кулінарних майстер-класів і турів полягає в їхній **автентичності** - гіді діляться особистими історіями і знаннями про життя на вулиці, а кухарі діляться своїм досвідом роботи з їжею. Для біженців можливість поділитися реальними історіями про свою подорож, культуру і досвід переміщення може створити глибокий зв'язок з туристами.

3. Руйнування стереотипів та розвиток емпатії

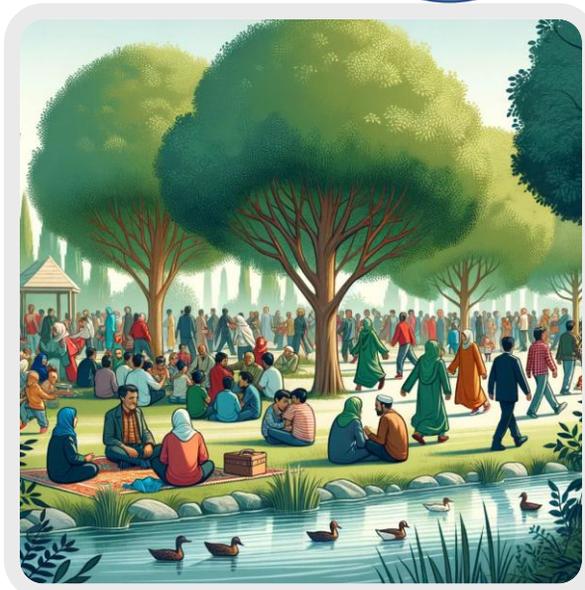
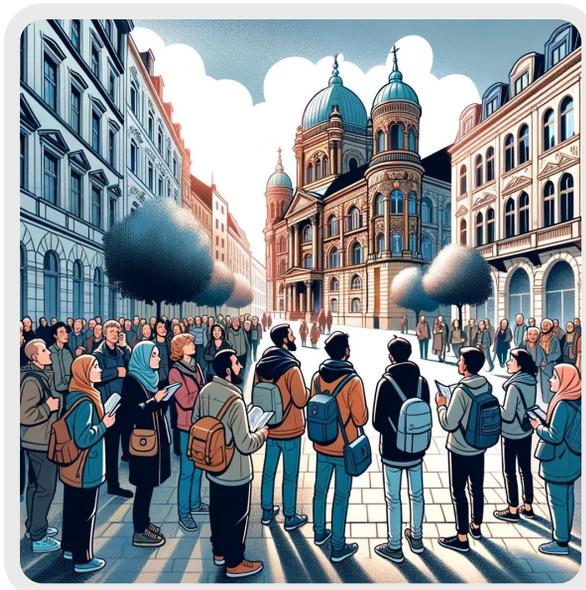
Пішохідні тури для безпритульних кидають виклик стереотипам, допомагаючи туристам побачити людський бік проблеми безпритульності. Аналогічно, програма туризму для біженців може боротися з хибними уявленнями та сприяти формуванню емпатії до біженців.

4. Соціальний вплив і розширення економічних можливостей

Основною метою таких турів є **соціальний вплив** - забезпечення доходу та змістовної зайнятості для людей, які постраждали від безпритульності. Аналогічно, програма туризму для біженців повинна зосереджуватися на розширенні економічних можливостей і розвитку навичок біженців.

Туризм на маргінесах

2

5. Культурний обмін та навчання

Пішохідні тури часто пропонують альтернативний погляд на місто, висвітлюючи невидимі аспекти міського життя. Екскурсії під керівництвом біженців також можуть запропонувати туристам шанс відчувати **унікальний культурний обмін** - від кухні та традицій до історій про стійкість.

6. Розбудова партнерства з громадою

Такі тури часто співпрацюють з НУО, місцевим бізнесом і громадськими організаціями для надання підтримки безпритульним. Ініціатива туризму для біженців може бути корисною для міцного партнерства з **організаціями з надання допомоги біженцям**, місцевими туристичними радами та соціальними підприємствами.

7. Етичні міркування та уникнення експлуатації

Однією з ключових проблем у проведенні пішохідних турів, організованих бездомними, є уникнення експлуатації та забезпечення гідності й автономії гідів. У випадку з біженцями існує подібний ризик вояризму або токенізації. Це потрібно ретельно контролювати, щоб забезпечити безпеку та комфорт як для господарів, так і для гостей, а також підтримати контроль над їхнім оточенням та емоціями.

Туризм на маргінесах

2

8. Гнучкість і адаптація до потреб біженців

Програми турів для бездомних часто пристосовуються до різних потреб їхніх гідів, пропонуючи гнучкий графік і додаткову підтримку в разі потреби. Біженці можуть стикатися з проблемами, пов'язаними з психічним здоров'ям, мовними бар'єрами та травмами.

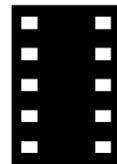
9. Створення унікальної торгової пропозиції (УТП)

Unseen Tours і подібні ініціативи вирізняються тим, що **пропонують туристам досвід, який вони не зможуть знайти** більше ніде - особистий погляд на місто з висоти пташиного польоту. Програма туризму для біженців може аналогічним чином просувати на ринку унікальні перспективи і розповіді, які можуть надати біженці, виділяючи її на тлі звичайного туризму.

10. Маркетинг для соціальних змін

Тури для безпритульних часто відкрито презентують свою соціальну місію, приваблюючи соціально свідомих туристів. Маркетинг програми туризму для біженців повинен так само підкреслювати її подвійну мету: надання трансформуючого культурного досвіду для туристів і водночас підтримку біженців.

Рекомендовані відео, література та аудіо

Нижче ви знайдете цікаві посилання на відео, подкасти, блоги та новини про підприємців-біженців з усього світу. Ці посилання висвітлюють надихаючі подорожі підприємців-біженців, які, незважаючи на величезні труднощі, проклали шлях до стійкості, інновацій та успіху. Від побудови процвітаючого бізнесу на нових землях до відродження культурних традицій за допомогою продуктів харчування та технологій - ці люди демонструють здатність підприємництва змінювати життя. Їхні історії, задокументовані на різних платформах, розкривають силу, креативність і вплив, який біженці приносять у свої громади. Завдяки особистим інтерв'ю, документальним фільмам і демонстраційним роликам ці відео пропонують глибше зрозуміти життєво важливу роль підприємців-біженців у розвитку місцевої економіки та сприянні позитивним соціальним змінам.

• **Ендрю Леон Ханна про '25 Million Sparks: The Untold Story of Refugee**

Entrepreneurs' Ендрю Леон Ханна обговорює свою книгу, яка досліджує явище підприємництва серед біженців у таборах і містах по всьому світу.

[YouTube](#)

• **Невідома історія підприємців-біженців** Ендрю Леон Ханна, MBA '22, має на меті змінити сприйняття біженців, підкреслюючи їхню стійкість і підприємницький дух.

[YouTube](#)

• **Шлях від біженців до успішних підприємців** Це відео розповідає історію Ле Дуга Нгуєна, який втік з В'єтнаму і побудував успішний бізнес у Лос-Анджелесі.

[YouTube](#)

• **Краще майбутнє: Підтримка молодих підприємців-біженців** Захід, під час якого експерти з підприємництва та підприємці-біженці розповідають про свої історії, обговорюють виклики та успіхи.

[YouTube](#)

• **Інвестування в підприємців-біженців у Східній Африці** Подкаст за участю Джульєтти Ойлер, співзасновниці та генеральної директорки Африканського колективу підприємців, яка обговорює підтримку підприємців-біженців у Східній Африці.

[Wharton Knowledge](#)

Кейс: Відвідайте Україну сьогодні

Visit
UKRAINE .today

3

Місцезнаходження: Київ, Україна

Веб-сайт: <https://visitukraine.today>

Відвідайте Україну сьогодні - це туристична агенція, розташована в Києві. Агентство працює як на в'їзному, так і на виїзному туризмі. Пропоновані послуги включають як в'їзні, так і виїзні тури. Одним із прикладів нового підприємництва є тур « Супровід у деокупованих містах», який возить журналістів, НУО та інших зацікавлених осіб до міст України під час військових дій. Позитивним аспектом соціальної інтеграції турів, які пропонує компанія, є те, що всі кошти спрямовуються на відбудову зруйнованих міст. Тури з подібними назвами включають «КИЇВ НЕПЕРЕМОЖНИЙ», «Київ + екскурсія деокупованими містами» та «Екскурсія Черніговом з супроводом». Тури по-різному висвітлюють російське вторгнення в Україну, знакові історичні місця, вплив війни та надії на мир. На веб-сайтах значна увага приділяється безпеці під час турів, а також порадам щодо транспорту, проживання, безпеки під час турів і роботи гідів. Також обговорюються звичайні послуги, що надаються для більшості турів по всьому світу, включаючи транспорт і харчування, з цінами, що варіюються від бюджетних турів до пропозицій преміум-класу.

Основні підприємницькі уроки / поради

- Туристична галузь починає відновлюватися ще до завершення конфлікту.
- Здавалося б, нездоланні проблеми, такі як безпека та сприйняття ризиків, можна подолати завдяки чіткому плануванню та гарантіям.
- Повернення громадам через фінансові внески з прибутку має вирішальне значення як для корпоративної соціальної відповідальності, так і для підтримки жертв війни.

А Ви знали?

У 2023 році українські біженці відкрили 10% усіх нових ФОПів у Польщі?

Кейс: «Вікно до Львова»: як троє друзів створили унікальну кав'ярню

4

Місцезнаходження: Львів, Україна

Веб-сайт: [Instagram - KiiT](#)

- **Передумови:**

Троє друзів, Сергій з Ірпеня, Іван з Бородянки та Дарина з Ніжина, покинули свої зруйновані війною рідні міста та оселилися у Львові. До війни Іван працював бариста, а Сергій вів кулінарний блог. Після окупації рідних міст вони об'єднали свої заощадження і зі скромним бюджетом у 10 000 гривень відкрили невеличку «віконну» кав'ярню, де подають каву, галети та пироги за власними рецептами.

- **Бізнес-концепція:**

Спочатку вони орендували крихітне віконце на вулиці Руській у центрі Львова на два місяці, оскільки це було все, що вони могли собі дозволити. Кафе, назване «KiiT» на честь кота Сергія (якого вони привезли з собою до Львова), стало місцем, де місцеві жителі могли насолоджуватися свіжою випічкою. Через високий попит вся випічка розходила до полудня, навіть коли вони збільшували виробництво. Спочатку вони випікали на місці, але зі зростанням попиту винайняли другу кухню на вулиці Богдана Лепкого.

- **Розширення та підтримка громади:**

Успіх KiiT надихнув їх відкрити ще одну локацію у Львові, а згодом розширитися до Києва, незважаючи на більші витрати, пов'язані з цим. Друзі не отримували жодної зовнішньої допомоги, повністю покладаючись на власні зусилля. Вони часто жертвують кошти на потреби Збройних сил України та пропонують солдатам безкоштовну каву, вірячи, що такі маленькі жести сприяють формуванню сильної та стійкої громади. Згодом вони планують створити місце для відпочинку, але вважають, що віконний формат є ідеальним для збереження простоти та мінімізації витрат.

Кейс: «Вікно до Львова»: як троє друзів створили унікальну кав'ярню

4

• Key Entrepreneurial Lessons/ Takeaways

- **Винахідливість та опора на власні сили:** Друзі побудували свій бізнес з нуля без зовнішньої допомоги, продемонструвавши стійкість і винахідливість.
- **Підтримка громади та взаємодопомога:** Безкоштовна кава для солдатів і пожертвування прибутку формує добру волю і зміцнює зв'язки в громаді.
- **Масштабування малими кроками:** Починаючи з невеликого, керованого формату, вони змогли поступово масштабуватися в міру зростання попиту, мінімізуючи фінансові ризики.
- **Клієнтоорієнтований підхід:** Реагування на високий попит шляхом розширення виробництва демонструє адаптивність і прагнення до задоволення потреб клієнтів.
- **Збереження автентичності:** Назва кафе на честь kota Сергія та зв'язок з його кулінарним блогом створюють особистий бренд, який користується попитом у клієнтів.
- **Економічно ефективна бізнес-модель:** Віконний формат роботи допоміг зменшити витрати, що зробило бізнес життєздатним, незважаючи на фінансові обмеження.
- **Стійкість в умовах фінансових викликів:** Вихід на такий ринок, як Київ, демонструє готовність компанії реінвестувати прибутки, незважаючи на фінансову скруту.
- **Зосередженість на перспективному розвитку:** Їхнє прагнення з часом відкрити місце для відпочинку відображає сталий, орієнтований на зростання підхід до бізнесу.

Цей кейс демонструє, як важливо починати з малого, спиратися на підтримку громади та зберігати унікальну ідентичність бренду.

Кейс: Від вимушеного переміщення до успіху в бізнесі. Туристичні ініціативи внутрішньо переміщених осіб в Україні

5

Місцезнаходження: Гораївка (Бакота), Хмельницька область, Україна

Веб-сайт: [Bakota Hub on Facebook](#)

- **Передумови:** Військова агресія Росії в Україні спричинила значне вимушене переміщення громадян з південних та східних регіонів до центральних та західних частин країни. Внутрішньо переміщені особи (ВПО) були змушені покинути свої домівки заради безпеки та захисту. Аліна Олійник, родом з Харкова, переїхала до села Гораївка, туристичного місця в Бакоті Хмельницької області, після того, як її рідне місто зазнало значних бомбардувань і руйнувань. Вона вже мала нерухомість у цьому регіоні.
- **Професійний досвід:** До війни Аліна реалізовувала різні культурні проекти, зокрема інфраструктурні гранти House of Europe, Art Under Attack, створення українського інформаційного пункту на фестивалі Pohoda Fest у Словаччині та ICAP Єднання. У 2021 році стала співзасновницею Bakota Hub, який став місцем проведення туристичних, культурних та соціальних заходів. Зараз Аліна очолює громадську організацію «Культурний клуб», зосереджуючись на проектному менеджменті, що відповідає її освіті та досвіду.
- **Бізнес-експеримент:** У 2023 році Аліна провела експеримент, щоб показати потенційну прибутковість туризму для місцевої громади. Вона орендувала хостел у Старій Ушиці, мальовничому, але недостатньо популяризованому місці на березі Дністра. Після невеликого ремонту Аліна відкрила хостел на сезон (з червня по жовтень) і просувала його через соціальні мережі та онлайн-платформи. Ці старання призвели до високої завантаженості: 20 дзвінків на день і 100% бронювання номерів, що в підсумку принесло 20 000 грн туристичного збору - 50% від загального туристичного збору громади за сезон.
- **Інсайти та переконання:** Свій успіх Аліна пов'язує з детальним описом та візуальним просуванням локації. Вона вважає, що туризм є доступним для всіх, незалежно від освіти, як життєздатне економічне заняття. Природна привабливість, культурна спадщина і простота Бакоти приваблюють відвідувачів, які шукають унікальний культурний і природний досвід. Для сільських громад Аліна наголошує на ширості, чіткому інформуванні про переваги та встановленні реалістичних фінансових очікувань. Вона підкреслює важливість наполегливості, незважаючи на страхи, та необхідність справжньої взаємодії з місцевими жителями.
- **Плани на майбутнє:** Хоча під час війни Аліна утримується від довгострокових планів, вона прагне створювати екологічно стійкі та корисні для громади проекти. Наразі вона зосереджена на розробці програм для ветеранів, оскільки Бакота пропонує ідеальні умови для відпочинку та реабілітації.

Кейс: Від вимушеного переміщення до успіху в бізнесі. Туристичні ініціативи внутрішньо переміщених осіб в Україні

5

• Ключові підприємницькі уроки / висновки

- **Адаптивність в умовах кризи:** Здатність реагувати на мінливі умови, особливо під час кризи, має важливе значення для підтримання та розвитку бізнесу.
- **Використання наявних ресурсів:** Запуск нового підприємства не завжди вимагає значних нових інвестицій; існуючі ресурси та навички можуть бути творчо використані для побудови фундаменту.
- **Залучення громади:** Побудова довіри та підтримки з боку місцевої громади через прозоре інформування про переваги є ключем до довгострокового успіху та впливу.
- **Прозорість та підзвітність:** Чесні та прозорі ділові практики, особливо у фінансових питаннях, можуть суттєво сприяти місцевому економічному зростанню та зміцненню відносин з громадою.
- **Ефективне використання цифрового маркетингу:** Використання соціальних мереж та онлайн-платформ може розширити охоплення та залучити ширшу аудиторію, сприяючи підвищенню обізнаності та залученню в економічно ефективний спосіб.
- **Експерименти та навчання:** Тестування ідей у невеликих масштабах перед повною реалізацією може надати цінну інформацію та зменшити ризики, допомагаючи вдосконалити бізнес-модель.
- **Фокусування на нішевих ринках:** Визначення та адаптація пропозицій для задоволення конкретних потреб клієнтів може створити унікальну ринкову позицію та залучити лояльних клієнтів.
- **Наполегливість і працьовитість:** Узгоджені дії та наполегливість є важливими для подолання викликів та досягнення бізнес-цілей, навіть якщо ви маєте певні сумніви на початковому етапі.
- **Емпатія та щирість:** Щирі наміри та емпатична взаємодія сприяють зміцненню довіри та доброзичливості, особливо в бізнесі, орієнтованому на громаду або на надання послуг.
- **Підтримка місцевої культури:** Використання унікальних культурних та історичних аспектів місцевості може підвищити привабливість бізнесу та привабити клієнтів, які шукають справжнього досвіду.
- **Встановлення реальних фінансових цілей:** Встановлення реалістичних очікувань щодо доходів і зростання допоможе у раціональному плануванні та підтримці фінансової стабільності.
- **Створення можливостей у регіонах з недостатнім рівнем обслуговування:** Підприємництво може процвітати в сільській місцевості або регіонах з недостатнім рівнем обслуговування, пропонуючи нові економічні можливості та підтримуючи місцевий розвиток.
- **Чітка комунікація:** Прозора та відкрита комунікація із зацікавленими сторонами має вирішальне значення для побудови довіри та забезпечення взаєморозуміння.
- **Прагнення до сталого розвитку:** Інтеграція сталих практик у бізнес-діяльність може відповідати зростаючим очікуванням споживачів і створювати довгострокову вартість.
- **Орієнтація на соціальний вплив:** Зосередження на ініціативах, які приносять користь суспільству в цілому, таких як оздоровчі або соціальні програми, може додати бізнесу цілеспрямованості та сприяти позитивним змінам.

Кейс: Від вимушеного переміщення до успіху в бізнесі. Туристичні ініціативи внутрішньо переміщених осіб в Україні

5

Кейс: Від вимушеного переміщення до успіху в бізнесі. Туристичні ініціативи внутрішньо переміщених осіб в Україні

6

Місцезнаходження: Вінниця, Україна

Веб-сайт: [Website: Perfetto Food](#) | [Instagram](#)

- **Передумови:**

Анна та Костянтин Воскобойник, родина рестораторів з Херсона, вирішили продовжити свою кулінарну справу після переїзду до Вінниці через російську окупацію їх рідного міста. На вулиці Соборній вони відкрили кафе-гелатерію, що пропонує 24 смаки гелато Perfetto, фірмові фруктові чаї та унікальний торт "Херсон" за власним рецептом. Їхня подорож у кулінарному бізнесі почалася 20 років тому в Італії, де вони працювали та вчилися виготовляти гелато. Повернувшись в Україну, вони відкрили свій перший кіоск з морозивом на пляжі в Затоці, курортному регіоні на Чорному морі.

- **Професійний досвід:**

До війни сім'я керувала закладами в Миколаєві та Одесі, набуваючи досвіду роботи в різних регіонах. Незважаючи на труднощі переїзду, вони вирішили залишитися в Україні, а не виїжджати за кордон. За два місяці вони взяли кредит, орендували приміщення та придбали нове обладнання, оскільки не змогли вивезти свої інструменти з окупованого Херсона. На щастя, їм вдалося привезти з собою фірмову упаковку для тортів. Деякі члени команди, зокрема бармен Андрій та кондитер Діана, також переїхали до Вінниці. Зараз у кав'ярні працює 10 осіб. Анна сподівається повернутися до Херсона після війни, але планує залишити вінницьке кафе відкритим, продовжуючи подавати особливий «херсонський» торт.

- **Особливість бренду - торт «Херсон»:**

Анна розробила рецепт торта «Херсонський» у 2019 році, вигравши місцевий конкурс на створення фірмового десерту міста. Торт, який став солодким символом Херсона, не містить борошна і складається з шарів безе з волоськими горіхами, вершкового сиру з білим шоколадом та кураги, а зверху вкритий бельгійським молочним шоколадом.

- **Переїзд до Вінниці:**

За кілька днів до повномасштабного вторгнення з'явилося відчуття небезпеки, що насувається. Незважаючи на застереження друзів, Анна не вірила, що в наш час може розпочатися справжня війна. Однак, коли о 5-й ранку їхній будинок сколихнули вибухи, вона усвідомила реальність ситуації. Подружжю сподобався компактний розмір Вінниці, який дозволяв багато чого встигати за день, не витрачаючи багато часу на дорогу, як це було у великих містах. Вони швидко знайшли орендоване приміщення, розпочали ремонт і ефективно впоралися з паперовою тяганиною, використовуючи свій попередній бізнес-досвід. Вони відзначили, що відкриття бізнесу в Україні є відносно простим, з мінімальною кількістю бюрократичних процедур, що дозволило їм відновитися з нуля, використовуючи особисті заощадження та кредит, взятий ще до початку вторгнення.

- **Плани на майбутнє:**

Сім'я Воскобойників прагне популяризувати українську продукцію як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку. Наразі їхнє кондитерське виробництво базується у Вінниці, а морозиво тимчасово виготовляється у Києві. Згодом вони планують об'єднати виробництво під одним дахом і почати виготовляти молоді сири з молока вінницьких фермерів, зосередившись на підтримці місцевого бізнесу.

Кейс: Від вимушеного переміщення до успіху в бізнесі. Туристичні ініціативи внутрішньо переміщених осіб в Україні

6

- **Ключові підприємницькі уроки / висновки**
- **Стійкість і рішучість:** Негаразди можуть стати каталізатором зростання, як показано на прикладі рішучості Анни та Костянтина відновити свій бізнес у новому місті.
- **Адаптація до нових ринків:** Визнання та використання унікальних переваг нової локації, таких як компактність Вінниці, може підвищити операційну ефективність.
- **Підтримка громади та команди:** Утримання та переміщення ключових членів команди сприяє забезпеченню безперервності, навіть в умовах кризи.
- **Збереження ідентичності бренду:** Збереження фірмових продуктів, таких як херсонський торт, допомагає підтримувати зв'язок зі своїм корінням і формує вірність бренду.
- **Значення готовності:** Наявність фінансових ресурсів та попереднього досвіду дозволяє швидше адаптуватися до непередбачуваних обставин.
- **Просування місцевих продуктів:** Наголос на місцевих інгредієнтах та підтримка місцевих постачальників зміцнює зв'язки з громадою та відповідає інтересу споживачів до продукції місцевого виробництва.
- **Ефективне подолання бюрократії:** Використання попереднього досвіду для ефективного вирішення юридичних та організаційних питань має вирішальне значення при відкритті нового бізнесу.
- **Креативне вирішення проблем:** Гнучкість у пошуку нового обладнання та ресурсів на місцях демонструє цінність навичок вирішення проблем у кризових ситуаціях.
- **Зосередьтеся на якості та інноваціях:** Представлення унікального продукту, такого як безборошняний торт «Херсонський», демонструє силу інновацій у створенні диференціації бізнесу.
- **Довгострокове бачення та гнучкість:** Маючи мрію повернутися до рідного міста, вони також планують майбутнє свого теперішнього розташування, поєднуючи надію з практичними стратегіями зростання.

Кейс: Від вимушеного переміщення до успіху в бізнесі. Туристичні ініціативи внутрішньо переміщених осіб в Україні

6

Кейс: Краса і бізнес: Як переселенка з Херсона розвинула власну справу в Житомирі

7

Місцезнаходження: Житомир, Україна

Веб-сайт: [Women's Secret on Facebook](#) | [Instagram](#)

Передумови:

Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну Світлана Солотвинська та її чоловік Олексій навесні 2022 року переїхали з рідного міста Херсона, яке потрапило під окупацію, до Житомира. Війна змусила їх не лише покинути рідну домівку, а й змінити професію. Світлана, родом із села Трохимівка Іванівського району Херсонської області, залишила свою успішну кар'єру. За фахом фармацевт, вона вирішила обрати новий шлях в індустрії краси, переїхавши до Житомира.

Розвиток бізнесу:

У Житомирі Світлана відкрила студію краси, де надавала послуги масажу та епіляції. Фінансування для своєї студії масажу вона отримала через грантові програми, а обладнання придбала за кошти, надані «Школою підтримки малого та середнього бізнесу».

Кейс: Краса і бізнес: Як переселенка з Херсона розвинула власну справу в Житомирі

7

Ключові підприємницькі уроки / висновки:

1. **Гнучкість і готовність до змін:** Рішення Світлани переорієнтуватися з фармацевтики на індустрію краси ілюструє важливість адаптивності у відповідь на життєві зміни.
2. **Доступ до можливостей фінансування:** Використання грантових програм дозволило Світлані профінансувати свій бізнес, показавши цінність пошуку зовнішніх джерел фінансування.
3. **Стійкість перед труднощами:** Відмова від звичної професії заради започаткування нової справи свідчить про стійкість та сміливість у прийнятті нових викликів.
4. **Підтримка потреб громади:** Відкриваючи студію краси, Світлана робить свій внесок у місцеві послуги, підтримуючи добробут своєї нової громади.
5. **Важливість професійного розвитку:** Її шлях підкреслює цінність постійного навчання та професійного розвитку при переході до нових сфер діяльності.

Цей випадок є прикладом стійкості та адаптивності, необхідних для відновлення кар'єри та заснування бізнесу в складних життєвих обставинах.

Кейс: Крафтове фермерство: як переміщені особи створили бренд органічних овочів

8

Місцезнаходження: Михайлівка, Кіровоградська область, Україна

Веб-сайт: [Eastern Variant on Facebook](#)

Передумови:

Юлія та Сергій Самофалови, переселенці з Рубіжного Луганської області, раніше 10 років володіли успішною фотостудією. У лютому 2022 року, коли почалося вторгнення, вони втекли, залишивши свій дім і бізнес. Не маючи змоги забрати своє обладнання через окупацію, вони врешті-решт оселилися в Михайлівці, Кіровоградська область, після зупинок в інших містах. Спочатку вони жили у родичів, а згодом придбали власний будинок і вирішили розпочати нову справу.

Соціальна фермерська ініціатива:

У 2023 році Юлія подала заявку на грант для створення невеликого фермерського проєкту, спрямованого на підтримку самозайнятості переміщених осіб у їхній громаді. За фінансової підтримки ГО «Десяте квітня» вони придбали необхідне обладнання, зокрема мотоблок та систему крапельного зрошення. Група з 10 осіб (п'ять місцевих жителів і п'ять переселенців) обробляли один гектар землі, вирощуючи різні овочі, такі як редиска, картопля, морква, капуста, цибуля і помідори. Наприкінці сезону проєкт забезпечив свіжими органічними овочами 15 сімей переселенців, кожна з яких отримала по 15 кілограмів продукції.

Розширення проєкту за рахунок теплиці:

У 2024 році Юлія отримала додаткове фінансування від міжнародної організації Oxfam, щоб розширити проєкт за рахунок теплиці розміром 8x20 метрів. Разом із переселенцями та місцевими жінками похилого віку вони посадили огірки та помідори. Вони також надали 15 сім'ям розсаду перцю та помідорів для висаджування вдома, сприяючи продовольчій самодостатності.

Просвітницька діяльність: У партнерстві з громадською організацією «Десяте квітня» Юлія організувала інформаційні сесії та екскурсії до теплиць для учнів Михайлівського ліцею. Вона також досліджувала крафтове виробництво, використовуючи дегідратор, подарований Жіночим консорціумом України, для сушіння овочів і створення дрібносерійних продуктів, таких як порошок паприки, гарбузові цукерки та в'ялені помідори.

Кейс: Крафтове фермерство: як переселенці створили бренд органічних овочів

8

Ключові підприємницькі уроки / висновки:

- 1. Використання місцевих ресурсів для нових підприємств:** Започаткування фермерського проекту в новій громаді дозволило Юлії та Сергію адаптувати свої навички та ресурси для вирішення місцевих потреб.
- 2. Соціальний вплив, орієнтований на громаду:** Залучаючи до співпраці як переміщених осіб, так і місцевих жителів, вони сприяли формуванню почуття спільності, стійкості та взаємопідтримки.
- 3. Стала самозайнятість:** Створення можливостей для самостійного заробітку серед переміщених сімей свідчить про важливість сталого працевлаштування для відновлення життя.
- 4. Використання грантів та зовнішнього фінансування:** Доступ до грантового фінансування для придбання сільськогосподарського обладнання та інфраструктури дозволило їм масштабувати свій проект і підтримати місцеве виробництво продуктів харчування.
- 5. Мале виробництво з перспективою:** Початкове ремісниче виробництво сушених спецій та овочів демонструє цінність починати з малого, з потенціалом розширення залежно від попиту.
- 6. Освітня інтеграція:** Залучення місцевих студентів через інформаційні сесії та екскурсії підкреслює освітній вимір проекту, надихаючи майбутні покоління.
- 7. Сприяння харчовій безпеці:** Надання розсади овочів для домашнього садівництва дає можливість сім'ям вирощувати власну їжу, зміцнюючи харчову безпеку.

Цей випадок ілюструє, як переміщені особи можуть створювати соціальний вплив, сприяти самозабезпеченню та формувати прихильну громаду за допомогою сільськогосподарських ініціатив та сталих практик.

Кейс: Крафтове фермерство: як переселенці створили бренд органічних овочів

8

Навколо світу кейс 1

Fugeelah - Малайзія - <https://fugeelah.com/>

Fugeelah співпрацює з жінками-біженками для виробництва ювелірних прикрас ручної роботи, які продаються як на місцевому ринку, так і в Інтернеті для міжнародної аудиторії, в тому числі і в Європі. Їх модель поєднує майстерність з етичною модою, створюючи стабільний дохід для ремісників-біженців.

Велосипеди для біженців – Шотландія - <https://www.bikesforrefugees.scot/>

Our latest news, b and events

Catch up on all the latest Bikes for Refugees news. Also sign up [here](#) for
To request a bike, donate a bike and enquire about volunteering please con
tact us on our website.

Проект «Велосипеди для біженців» має на меті підтримати біженців з соціально-економічно неблагополучних районів Нової Шотландії через відновлення та надання безкоштовних велосипедів, а також через силу велосипедного руху, що трансформує життя. Велосипеди є безкоштовним і сталим засобом пересування, що забезпечує доступ до основних послуг, а також важливим способом знайомства з новими людьми та збереження фізичного і психічного здоров'я.

Об'єднання творчих людей - Нідерланди - <https://www.makersunite.eu/>

Місія «Об'єднання творчих людей» полягає в тому, щоб допомогти новоприбулим мігрантам отримати доступ до ринку праці через спільний дизайн і виробництво екологічно чистих продуктів, змінюючи таким чином наратив про міграцію в усьому світі. Їхнє бачення - це інклюзивне суспільство, де новоприбулі можуть творчо реалізовувати свої таланти.

Кейс: Weexist - сирійська організація в Бельгії

8

Місцезнаходження: Брюссель

Веб-сайт: <https://weexist.be/>

«We Exist» - це організація, створена і керована сирійцями. Її мета - допомогти тим, хто втік від конфлікту та переслідувань, вийти на ринок праці. З вересня 2015 року вони підтримують переселенців до Бельгії як позаштатних волонтерів. Усвідомлюючи численні виклики, з якими стикаються ці люди, вони створили «We Exist», щоб надати їм можливості працевлаштування, долаючи культурні та традиційні розбіжності.

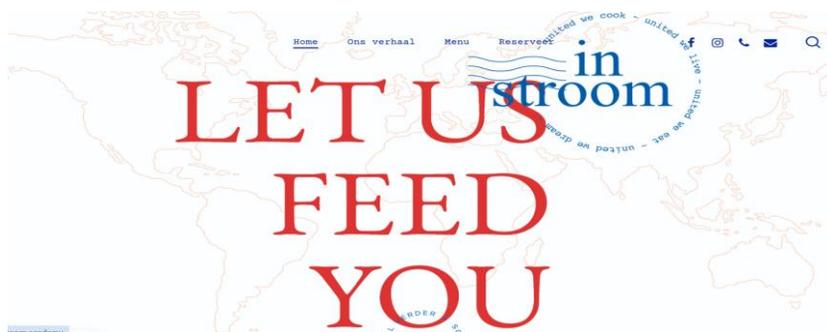
«We Exist» була заснована у вересні 2016 року. З моменту заснування група сирійських волонтерів готувала страви сирійської кухні для різних приватних і професійних зустрічей. We Exist організовує заходи, спрямовані на зближення східних і європейських традицій. З розширенням діяльності та збільшенням фінансових ресурсів, в перспективі планується залучати до роботи людей, які втекли від конфлікту та переслідувань. We Exist ґрунтується на взаємній повазі до всіх людей, незалежно від етнічної приналежності, релігії, раси, сексуальної орієнтації чи гендерної ідентичності. Як біженці, засновники знають про багато перешкод, з якими стикаються люди, і вони здатні відкривати можливості для працевлаштування, поєднуючи традиції та культури.

Кейс: Instroom Academy, ресторан навчального закладу в Бельгії

9

Місцезнаходження: Антверпен

Веб-сайт: <https://instroom.academy/>

Instroom - це більше, ніж просто ресторан, це також навчальна академія. В Instroom оплата клієнтами йде на навчання біженців та іноземців, а не лише на харчування. Клієнти можуть додатково підтримати проект, розмовляючи з учнями голландською («зрозумілою мовою») якомога більше. Метою проекту є створення трампліну до нового майбутнього в Бельгії для кожного з біженців.

Ключові підприємницькі уроки / висновки:

- Позитивний вплив професійного навчання на адаптацію біженців
- Учасники а досягли значних успіхів у своїй інтеграції на ринку праці Антверпена; цьому сприяло використання рідної мови при спілкуванні з клієнтами

А Ви знали?

Підприємства, що належать біженцям у Бельгії, сприяють створенню робочих місць у своїх громадах, в середньому працевлаштовуючи від 1 до 2 додаткових осіб.
Джерело [Springerlink](#)

Кейс: Проєкт Прогулянки мігрантів

10

Навесні 2024 року **Центр досліджень миру** (хорв. Centar za mirovne studije) розпочав серію **прогулянок під керівництвом мігрантів** у столиці Хорватії Загребі, пропонуючи унікальну можливість побачити місто очима тих, хто зробив його своїм новим домом. Ця ініціатива, що є частиною проєкту «Місто для всіх - відповідальні рішення для інклюзивної місцевої громади», поєднує історичні відомості та особисті історії для сприяння діалогу про культурне розмаїття, расизм та інтеграцію. Прогулянки швидко стали популярним способом сприяння взаєморозумінню та відзначення культурного багатства.

Center for Peace Studies Facebook page, 31/12/2024

Першу прогулянку в березні провів **Абдулі Джобе з Гамбії**, віце-президент Панафриканського товариства в Хорватії. Під час екскурсії під назвою «Африканські перспективи» учасники дослідили місця, важливі для африканської громади Загреба та особистої подорожі Абдулі, такі як Хорватський національний театр і павільйон ім. Мештровича, ключове місце проведення протесту «Життя чорних має значення» у 2020 році. Успіх цієї прогулянки призвів до її повторення в червні 2024 року під час 11-го Тижня біженців, маніфестації на підтримку інтеграції біженців у хорватське суспільство.

Кейс: Проєкт Прогулянки мігрантів

10

Another Ще одна прогулянка була організована наприкінці травня з нагоди Міжнародного дня Африки, цього разу її провів **Леандре з Бурунді**, шукач притулку і перспективний стендап-комік. Леандре провів учасників місцями, які сформували його життя в Загребі, такими як головний залізничний вокзал і місцева майстерня з ремонту велосипедів. Додавши особистого штриху, він поєднав свій гумор з прогулянкою, забезпечивши безтурботні, але глибокі роздуми про свій досвід.

Головна мета «Мігрантських прогулянок» - показати найвідоміші райони Загреба очима тих, хто мігрував і тепер там живе. Кожна прогулянка пропонує учасникам глибше зрозуміти культурні шари міста, відкриваючи простір для діалогу та емпатії. Ці екскурсії відкривають Загреб, який не лише багатий на історію, але й сповнений історій людей, які роблять свій внесок у його розмаїття та динаміку.

Ключові підприємницькі уроки / висновки:

- Акцент на цінності культурного розмаїття
- Необхідність інклюзивних, міжкультурних зв'язків у місцевих громадах
- Заохочення до участі та розповіді історій покращують місцеву туристичну пропозицію
- Масштабована модель - простори можуть бути створені в інших містах, щоб відзначити спільну людяність і силу діалогу
- Потенціал для залучення, працевлаштування та розширення можливостей інших біженців та мігрантів

Кейс: Мама Veek's kitchen

11

Місцезнаходження: Загреб

Веб-сайт: <https://www.facebook.com/MamaVeeksKitchen>

Останні дванадцять років **Кікеломо Околі**, уродженка Нігерії, живе і працює в Загребі, де керує рестораном **Mama Veek's Kitchen**. Цей унікальний заклад - більше, ніж просто ресторан, це простір, де африканська культура зустрічається з гуманітарною щедрістю. У *Mama Veek's Kitchen* подають страви традиційної африканської кухні за рецептами, яких Кікеломо навчилася від своєї бабусі, з використанням інгредієнтів, привезених безпосередньо з Нігерії. Особливістю закладу є модель «**плати скільки можеш**»: будь-хто, незалежно від фінансового стану, може насолодитися їжею, а ті, хто може собі це дозволити, залишають пожертви на підтримку інших.

Місія Кікеломо виходить далеко за межі її кухні. З моменту відкриття ресторану в 2017 році вона використовує його як платформу для фінансування різних благодійних ініціатив. Пожертви, які вона отримує, не лише допомагають нагодувати нужденних місцевих жителів, а й підтримують її мрію про будівництво шкіл у Нігерії. Кілька років тому почалося будівництво триповерхової школи в Лагосі, її рідному місті. Школа надаватиме безкоштовну освіту до 1 000 дітей, вирішуючи такі системні проблеми, як відсутність доступу до основних матеріалів, погана інфраструктура та висока вартість освіти.

Через свою асоціацію «Африка в моєму серці», засновану в 2016 році, Кікеломо також просуває африканську культуру в Хорватії. Вона організовує майстер-класи з африканської кухні, гри на барабанах, шиття та зачісок, одночасно розширюючи можливості африканських іммігрантів та розповідаючи місцевим жителям про багатство африканської спадщини. Вона також відвідує школи в Лагосі, щоб роздавати матеріали та надихати дітей цінувати освіту. Спираючись на власний досвід, коли вона покинула школу в юному віці, Кікеломо сповнена рішучості зробити так, щоб жодна дитина не була позбавлена можливості отримати освіту. Поєднуючи роботу в Загребі з проектами в Нігерії, вона сподівається надихнути інших на щедрість і культурний обмін.

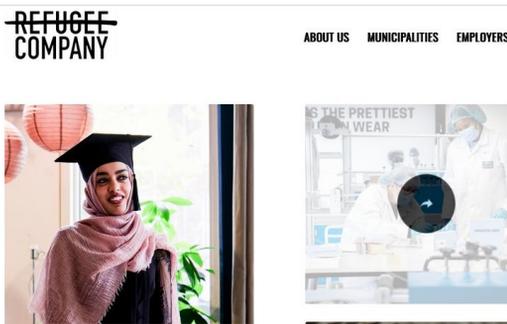
Навколо світу кейс 2

Готуємо разом з біженцями - Греція - <https://www.unhcr.org>

Працюючи в таборах для біженців у Греції, Куховарство заради свободи розширює можливості жінок-біженців, організовуючи кулінарні майстер-класи та кейтерингові послуги для туристів. Учасниці не лише вчать готувати традиційні страви, а й слухають особисті історії кухарів-біженців.

Компанія для біженців - Нідерланди - <https://refugeecompany.com>

Найкращий спосіб інтеграції - це робота. Компанія Біженці збирає кошти, щоб запропонувати програми навчання-праця для людей з числа біженців. Учасники починають працювати в «безпечних місцях». В результаті вони стають активними, набувають досвіду та будують мережу.

Мігрантур - по всій Європі - <https://migrantour.org/en/>

Міста мережі Мігрантур пропонують міжкультурні міські прогулянки, розроблені та проведені громадянами мігрантського походження.

Відповідальний туризм "нульової милі" для кращого розуміння ролі міграції в трансформації європейських суспільств.

Запрошення подорожувати, зустрічатися і розмірковувати про цінності культурного розмаїття та діалогу.

Salloura: традиційні солодоці представлені в новій країні

Ресторан Salloura Tatli Ve

Розташування: Ізмір

12

Мохаммад Джавіш втік із Сирії разом із сім'єю у 2013 році і знайшов притулок у Туреччині. До імміграції він керував філією відомого сирійського кондитерського бренду в Алеппо як агент з франчайзингу. Коли він оселився з родиною в Ізмірі, він почав шукати можливості для бізнесу. Саме тоді один з його друзів, також колишній власник франшизи, розповів йому, що він продовжує займатися тим самим бізнесом під тим самим брендом у Стамбулі. Він був настільки задоволений зростанням свого бізнесу, що розглядав можливість відкриття нових філій у місті. Ця інформація підштовхнула пана Джавіша до думки про відкриття філії в Ізмірі, і він розпочав пошуки.

Ресторан Salloura Tatli Ve в Ізмірі

Salloura: традиційні солодоці представлені в новій країні

Ресторан Salloura Tatli Ve

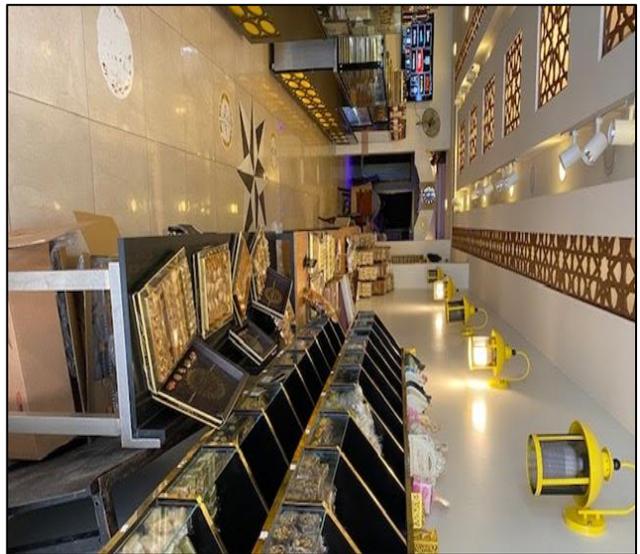
Розташування: Ізмір

12

SALLOURA

Сьогодні пан Джавіш зізнається, що припустився кількох помилок на цьому шляху, головним чином через незнання місцевих правил і процесів, а також особливостей ринку. Наприклад, йому довелося закрити перший магазин, оскільки місце, яке він спочатку вибрав, виявилось неправильним. Нинішнє місце розташування Salloura в самому центрі Ізміра, за декілька хвилин ходьби від головного залізничного вокзалу, працює з 2016 року.

У філії працює чотири людини, всі вони також є сирійськими біженцями. Сьогодні Salloura слугує місцем зустрічі для інших сирійських біженців, які проживають у місті, а кількість місцевих клієнтів і туристів постійно зростає. Різноманітність солодоців і десертів, що пропонуються в крамниці, з роками також збільшилася.

Ресторан Salloura Tatli Ve в Ізмірі

А Ви знали?

Сирійські біженці відкрили понад 10 000 нових підприємств у Туреччині, зробивши внесок у турецьку економіку на суму понад 300 мільйонів доларів.

Навчання біженців із гарантованим працевлаштуванням

Офіс губернатора Ізміра, Турецька асоціація підтримки біженців та осіб,
які потребують притулку, та Торгово-промислова палата Ізміра
Місцезнаходження: Ізмір

13

Ще один надихаючий проект, спрямований на підтримку соціальної інтеграції біженців через працевлаштування, реалізується в рамках партнерства Офісу губернатора Ізміра, Турецької асоціації підтримки біженців і осіб, які потребують притулку, та Торгово-промислової палати Ізміра з 2018 року. Проект, який у перші роки свого існування фінансувався ЄС та ПРООН, має на меті надати біженцям відповідні навички, щоб вони могли знайти роботу в одному з ключових секторів міста - текстильному секторі. Команда проекту, до якої входять тренери та адміністратори обох організацій, продовжує надавати підтримку біженцям у чотириповерховому приміщенні. У цьому приміщенні є зали для зустрічей і конференцій, клас для уроків турецької мови, дитячий садок, комп'ютерна лабораторія, де готуються шаблони для ліплення, а також швейне ательє з 10 професійними швейними машинами. Ательє використовується як для навчання біженців, так і для підготовки готових текстильних виробів на замовлення текстильних компаній-членів Торгово-промислової палати.

Навчання біженців із гарантованим працевлаштуванням

Офіс губернатора Ізміра, Турецька асоціація підтримки біженців та осіб,
які потребують притулку, та Торгово-промислова палата Ізміра
Місцезнаходження: Ізмір

13

На сьогоднішній день за програмою пройшли навчання 356 осіб, 65% з яких - сирійські біженці. Решта - громадяни Туреччини, які добровільно вирішили взяти участь у проєкті. Саме цей унікальний аспект проєкту, який об'єднав місцевих жителів і біженців в одній програмі, сприяв взаєморозумінню і полегшив адаптацію біженців до місцевого робочого середовища. Ще 263 сирійських біженців закінчили курси турецької мови, запропоновані програмою. Варто також відзначити, що 66% усіх слухачів - жінки. За словами команди проєкту, в той час як більшість сирійських жінок залишаються вдома і залишаються безробітними, більшість їхніх слухачів не тільки знайшли роботу в цьому секторі, але й деякі почали працювати вдома кравчинями після навчання. Найважливіші уроки, які можна винести з проєкту, пов'язані з тим, що Торгово-промислова палата Ізміра є одним з головних партнерів проєкту. По-перше, організація забезпечує проєкт досвідченими тренерами з текстильних компаній-членів. По-друге, такі компанії-члени також спрямовують частину своїх замовлень на проєкт, щоб навчені біженці могли почати заробляти гроші в зручній для них час. Зрештою, після завершення навчальної програми усім біженцям пропонуються можливості працевлаштування в компаніях-учасниках проєкту. Однак, оскільки більшість слухачів - жінки, а отже, воліють працювати неповний робочий день, вони можуть продовжувати працювати в ательє проєкту або вдома.

Наразі команда проєкту розглядає можливість розробки власних дизайнів під власними брендами, а отже, розширити сферу своєї програми так, щоб дати можливість учасникам отримати навички підприємництва.

Рекомендовані відео, література та аудіо

- **Стійкі подорожі:** Як важливо підтримувати підприємців-біженців Стаття про значення підтримки підприємців-біженців та їхній внесок в економіку країни. [CIPE](#)
- **Презентація підприємницької діяльності біженців:** Презентація яка представляє підприємців з програми Resilient 100, які діляться своїм досвідом у керівництві підприємствами, очолюваними біженцями. [Refugee Investments](#)
- **Salam Neighbor:** Документальний фільм, який занурює у життя сирійських біженців, висвітлюючи їхню стійкість та підприємницькі починання. [Wikipedia](#)
- **Soufra:** Документальний фільм про кейтерингову компанію, засновану Маріам Шаар у таборі ліванських біженців, де працюють жінки, які відроджують традиційні палестинські страви. [Wikipedia](#)
- **Re:** Організація, що проводить тренінги з кодування та дизайну для біженців на Близькому Сході, які дають їм змогу зробити кар'єру в цифровій індустрії. [Wikipedia](#)
- **Від табору біженців до успішного підприємця:** Це відео розповідає історію Наді Кіблаві, яка народилася в таборі біженців у Лівані, а згодом стала підприємцем у США. [YouTube](#)
- **Платформа підприємців-біженців:** Ініційована УВКБ ООН та Глобальним договором ООН у Бразилії, ця платформа містить перелік понад 150 підприємств, очолюваних підприємцями-біженцями в Бразилії, надаючи ресурси та підтримку їхнім підприємствам. [Global Compact on Refugees](#)
- **Виставка підприємницьких ініціатив біженців:** Організована Інвестиційною мережею біженців, на якій представлені підприємці з програми Resilient 100, які діляться своїм досвідом роботи на провідних підприємствах, очолюваних біженцями, в Туреччині, Уганді та Німеччині. [Refugee Investments](#)

Відкриття бізнесу в Україні: посібник для підприємців- початківців у сфері туризму для біженців

1. A Step by Step Summary

Зміст

1. Покроковий огляд
2. Генерування ідей
3. Написання бізнес-плану
4. Поради щодо фінансів та банківської справи
5. Реєстрація бізнесу
6. Оподаткування
7. Просування бізнесу
8. Працевлаштування та найм персоналу
9. Додаткова література

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Відкриття туристичного бізнесу в Україні: з чого розпочати?

Вступ

Відкриття власного туристичного бізнесу в Україні для внутрішньо переміщених осіб (ВПО) може стати потужним кроком на шляху до відновлення свого життя, одночасно сприяючи розвитку місцевої економіки. В Україні розвивається середовище для підприємців, з різними ресурсами, програмами підтримки та навчальними ініціативами, покликаними допомогти ВПО успішно інтегруватися в бізнес-сектор.

Хоча цей процес може здатися складним, він цілком досяжний за умови належного планування, чіткого розуміння законодавчих вимог та доступу до наявних мереж підтримки. З огляду на тривале вторгнення та його наслідки, існують певні труднощі, особливо щодо безпеки.

Однак туризм історично є важливою частиною постконфліктного відновлення, і незважаючи на труднощі, в цьому секторі існують потенційні можливості. Використовуючи багату культурну спадщину та природну красу України, ВПО можуть допомогти відродити туристичну галузь, пропонуючи унікальний досвід, який відображає як стійкість, так і різноманітність країни.

Відкриття туристичного бізнесу в Україні: з чого розпочати?

Покроковий посібник

1. Бізнес-ідея: Розробіть чітку бізнес-концепцію на основі дослідження ринку та розуміння вашої цільової аудиторії.
2. Вибір організаційно-правової форми фіяльності: Вирішіть, чи буде ваш бізнес зареєстрований як фізична особа-підприємець (ФОП), товариство або товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ). Більшість малих бізнесів в Україні зазвичай реєструються як ФОП або ТОВ.
3. Назва бізнесу: Оберіть та зареєструйте унікальну назву бізнесу в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських організацій, якщо ви плануєте працювати під назвою, відмінною від вашого власного імені.
4. Реєстрація в податковій службі: Зареєструйтесь для сплати податків, включаючи ПДВ (якщо це необхідно), в Державній податковій службі України.
5. Відкриття банківського рахунку: Відкрийте окремий банківський рахунок для ефективного управління фінансами.
6. Забезпечення фінансування: Дізнайтеся про можливості фінансування, такі як кредити, гранти або програми, що надаються місцевими установами, такими як Торгово-промислова палата України або Український фонд стартапів.
7. Дотримання ліцензійних вимог та дозволів: Перевірте, чи потрібні вам спеціальні ліцензії або дозволи для вашого бізнесу залежно від галузі (наприклад, харчування або туризм).
8. Страхування: Переконайтеся, що у вас є адекватне страхування бізнесу, наприклад, страхування цивільної відповідальності або відповідальності роботодавця.
9. Підготовка фінансової звітності: Впровадьте бухгалтерське програмне забезпечення, найміть бухгалтера та відстежуйте свої доходи та витрати для належного управління фінансами.
10. Запуск та просування: Розпочніть свій бізнес за допомогою маркетингового плану, використовуючи соціальні мережі, місцеву рекламу та мережу контактів у вашій галузі для залучення клієнтів.

Відкриття туристичного бізнесу в Україні: генерація ідей

Вступ

Як біженець в Україні, ви маєте унікальні культурні знання, навички та досвід, які можуть вигідно вирізнити ваш бізнес. В Україні місцеві центри розвитку та організації з розвитку бізнесу, такі як Торгово-промислова палата України та регіональні центри підтримки мігрантів, пропонують консультації, наставництво та навіть гранти для того, щоб допомогти вам розпочати свій власний бізнес. Обравши перспективну бізнес-ідею, зареєструвавшись у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців, громадських організацій, а також дотримуючись місцевих правил, ви зможете побудувати успішний бізнес в Україні.

Генерування бізнес-ідей, особливо в туристичному секторі України, потребує креативності, досліджень та розуміння як внутрішніх, так і міжнародних туристів. Почніть з визначення прогалін на українському ринку - подумайте, що шукають туристи, як місцеві, так і іноземні, але що їм важко знайти. Це може бути унікальний досвід, як-от екотуризм у Карпатах, культурне занурення в маловідомі села або нестандартні пригоди в регіонах з багатою історичною спадщиною.

Проаналізуйте свої сильні сторони, такі як культурне походження, знання місцевих традицій, мовні навички чи особистий досвід, пов'язаний з Україною, які можуть стати перевагою у створенні унікальної пропозиції.

Залучайте інших до обговорень та пошуку ідей, щоб отримати різні точки зору.

Співпраця з місцевими жителями, в тому числі українцями з різних регіонів, або з людьми з різним досвідом, може допомогти виявити нові, інноваційні ідеї, які зацікавлять різні групи туристів. Звертайте увагу на туристичні тенденції в Україні, такі як сталий туризм у природних заповідниках, пригодницькі подорожі в Карпатах та туризм на базі громад у селах, які набувають все більшої популярності.

Opening a tourism business in Ukraine: Writing a Business Plan

Introduction

Writing a tourism business plan in Ukraine requires careful consideration of various elements to ensure success. Here's a guide to help you create an effective plan:

1. Executive Summary

- Start with an overview of your business idea, mission statement, and the unique value proposition. This section should capture the essence of your tourism venture.

2. Market Research

- Conduct thorough research on the tourism industry in Ireland, including current trends, target demographics, and competitor analysis. Highlight what makes your offering unique and how it fits into the market.

3. Business Description

- Detail the nature of your tourism business, whether it's a travel agency, tour operator, or accommodation provider. Include information about your services, location, and any partnerships with local attractions or businesses.

Відкриття туристичного бізнесу в Україні: Написання бізнес-плану - поради та підтримка

Вступ

Написання бізнес-плану для туристичного підприємництва в Україні потребує ретельного врахування різних аспектів для забезпечення успіху. Ось керівництво, яке допоможе вам створити ефективний план:

1. Резюме

- Почніть з огляду вашої бізнес-ідеї, місії та унікальної цінності. Цей розділ має передати суть вашого туристичного підприємництва.

2. Дослідження ринку

- Проведіть повне дослідження туристичної індустрії в Україні, включаючи поточні тенденції, цільову демографію та аналіз конкурентів. Зверніть увагу на те, що робить вашу пропозицію унікальною і як вона відповідає вимогам ринку.

3. Опис бізнесу

- Детально опишіть суть вашого туристичного бізнесу, незалежно від того, чи є ви туристичною агенцією, туроператором або провайдером послуг розміщення. Включіть інформацію про ваші послуги, місцезнаходження та будь-які партнерства з місцевими туристичними об'єктами чи підприємствами.

Відкриття туристичного бізнесу в Україні: Написання бізнес-плану - поради та підтримка

Вступ

У ході розширення вашого бізнесу фокус уваги буде зміщуватися. Заздалегідь спланувавши, як, коли і чого очікувати від цих змін, ви отримаєте значну вигоду для свого бізнесу в короткостроковій, середньостроковій і довгостроковій перспективі.

4. Маркетингова стратегія

Розробіть маркетинговий план, включаючи брендинг, присутність в Інтернеті, стратегії в соціальних мережах та рекламну діяльність. Визначте, як використовувати місцеві події та партнерства для підвищення впізнаваності.

5. Фінансові прогнози

Надайте детальні фінансові розрахунки, включаючи початкові витрати, очікування щодо прибутку та аналіз рівня рентабельності. Вкажіть джерела фінансування і те, як ви плануєте досягти прибутку.

6. Робочий план

Опишіть щоденні дії, потреби в персоналі, а також будь-які технології та системи, необхідні для вашого бізнесу. Включіть відповідність місцевим нормам і стандартам охорони здоров'я та безпеки.

Відкриття туристичного бізнесу в Україні: Поради щодо фінансів та банківської справи

- 1. Відкриття банківського рахунку:** Відокремте особисті фінанси та бізнес-фінанси, відкривши спеціальний банківський рахунок в українському банку. Це допоможе відстежувати доходи, керувати витратами та зміцнити довіру з боку клієнтів і партнерів.
- 1. Необхідні документи:** Для відкриття рахунку в Україні вам знадобляться документ, що посвідчує особу (паспорт або ID-карта), підтвердження адреси (наприклад, рахунок за комунальні послуги) та підтвердження реєстрації бізнесу (документи з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських організацій).
- 1. Вибір правильного банку:** Порівняйте різні українські банки за функціями для підприємницьких-рахунків, комісіями та послугами онлайн-банкінгу. Деякі з провідних банків в Україні — це ПриватБанк, Ощадбанк та Райффайзен Банк Аваль. Багато банків пропонують рахунки, орієнтовані на малий бізнес, з корисними інструментами, такими як виставлення рахунків, відстеження витрат та інтеграція з бухгалтерським програмним забезпеченням..
- 1. Розгляньте можливість використання онлайн-банків:** Якщо традиційні банки не є зручними, зверніть увагу на цифрові або онлайн-банки, доступні в Україні, такі як Monobank або Revolut. Ці банки популярні серед підприємців завдяки низьким комісіям, простому налаштуванню та гнучким послугам.
- 1. Користуйтеся фінансовими консультаціями:** Зверніться за порадою до місцевих центрів розвитку бізнесу або організацій підтримки біженців в Україні. Вони допоможуть вам розібратися в українських банківських правилах і послугах, доступних для підприємців-початківців.
- 1. Перевіряйте комісії:** Слідкуйте за комісіями за транзакції, обслуговування та зняття коштів, які можуть вплинути на грошові потоки вашого бізнесу. Розуміння цих витрат допоможе вам ефективніше управляти фінансами.
- 1. Налаштуйте онлайн-платежі:** Багато туристів віддають перевагу безготівковим платежам. Переконайтеся, що ваш рахунок підтримує оплати карткою, мобільні гаманці та онлайн-транзакції для зручності клієнтів.

Реєстрація бізнесу та оподаткування

- **Оберіть бізнес-структуру:** Визначте тип вашого бізнесу — фізична особа-підприємець (ФОП), партнерство або товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ). Кожна структура має різні юридичні та податкові зобов'язання, при цьому ФОП є найпростішою та найпоширенішою формою для відкриття бізнесу в Україні.
- **Реєстрація назви бізнесу:** Якщо ви працюєте під іменем, відмінним від вашого власного, ви повинні зареєструвати назву вашого бізнесу в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Це можна зробити онлайн на урядовому порталі електронних послуг.
- **Реєстрація в податковій службі:** Зареєструйте свій підприємницький бізнес для оподаткування, зареєструвавшись у Державній податковій службі України. Це включає реєстрацію для сплати таких податків, як податок на доходи фізичних осіб та ПДВ (якщо застосовується) через електронну систему подачі податкових декларацій.
- **Реєстрація в системі соціального страхування:** Якщо ви плануєте наймати персонал, зареєструйтеся як роботодавець у відповідних органах соціального страхування для сплати Єдиного соціального внеску (ЄСВ).
- **Отримання необхідних дозволів:** Залежно від сфери діяльності (наприклад, екскурсійна діяльність, харчування), перевірте, чи потрібні вам спеціальні ліцензії або дозволи. Зверніться до місцевих центрів розвитку бізнесу або Державного агентства розвитку туризму України за консультацією щодо регуляторних вимог.

• Оподаткування

- Як фізична особа-підприємець (ФОП) в Україні, ви сплачуєте податки за спрощеною системою оподаткування. Спочатку зареєструйтеся у Державній податковій службі України як ФОП та оберіть групу оподаткування (1, 2 або 3) залежно від виду вашої діяльності та очікуваного доходу. Щороку подавайте податкову декларацію відповідно до графіка для вашої групи. Ви будете оподатковуватись з доходу вашого бізнесу після вирахування дозволених витрат, що залежить від обраної вами групи оподаткування.
- Якщо очікується, що ваш річний обіг перевищить поріг для реєстрації платника ПДВ (1 млн грн відповідно до чинного законодавства), вам потрібно буде зареєструватися як платник податку на додану вартість (ПДВ) у Державній податковій службі України. Враховуйте, що різні ставки ПДВ можуть застосовуватися залежно від типу товарів чи послуг, які ви надаєте.
  - Крім того, як ФОП, ви повинні сплачувати Єдиний соціальний внесок (ЄСВ) для покриття соціального страхування. Важливо регулярно відкладати кошти для забезпечення своєчасних платежів та уникнення можливих податкових проблем.
  - Для детальної інформації про ставки та правила сплати ПДВ в Україні відвідайте офіційний сайт Державної податкової служби України: <https://tax.gov.ua>.

Просування вашого туристичного бізнесу

1. Використовуйте цифровий маркетинг

Оптимізація веб-сайту: Переконайтеся, що ваш веб-сайт зручний для користувачів, адаптований для мобільних пристроїв та оптимізований для SEO, щоб залучати органічний трафік. Додайте детальну інформацію про ваші послуги українською та англійською мовами для охоплення ширшої аудиторії. Будьте активні на відповідних платформах соціальних мереж, таких як Instagram, Facebook та TikTok, щоб демонструвати високоякісні зображення ваших пропозицій та взаємодіяти з потенційними туристами. Використовуйте популярні українські хештеги та геотеги для підвищення видимості.

*St Patrick's Cathedral, Guided Tour,
Courtesy Fáilte Ireland*

2. Співпрацюйте з місцевими та регіональними впливовими представниками

Співпрацюйте з українськими туристичними блогерами та лідерами думок, чия аудиторія збігається з вашою цільовою аудиторією. Вони можуть надати автентичний контент і розширити вашу аудиторію, просуваючи ваші послуги на своїх платформах.

3. Пропонуйте унікальний та неповторний досвід

Створюйте індивідуальні пропозиції, які підкреслюють багату культуру, історію та природну красу України. Розгляньте пакети, що включають традиційну українську кухню, екскурсії історичними місцями або пригодницькі заходи в Карпатах, щоб привабити різноманітних туристів.

4. Використовуйте місцеві партнерства

Співпрацюйте з іншими місцевими бізнесами, такими як ресторани, готелі та транспортні служби, щоб створювати спільні промо-акції або пакети. Такий підхід може підвищити вашу видимість та залучити більше відвідувачів, пропонуючи більш комплексний досвід.

5. Участь у громадських заходах

Беріть участь у місцевих фестивалях, ярмарках та ринках, щоб продемонструвати свої пропозиції. Взаємодія з громадою допомагає налагодити відносини та може призвести до цінних рекомендацій "з вуст у уста".

Працевлаштування та найм персоналу

- **Розуміння трудового законодавства**

Договори: Надавайте письмові трудові договори всім працівникам, в яких зазначаються умови роботи, включаючи назву посади, зарплату, робочі години та обов'язки. В Україні трудові договори повинні відповідати нормам Кодексу законів про працю України.

Мінімальна заробітна плата: Забезпечте дотримання встановленої державою мінімальної заробітної плати, яка може змінюватися залежно від економічних умов.

Робочий час та відпустка: Ознайомтеся з українським законодавством щодо робочого часу, перерв, щорічної відпустки (мінімум 24 календарні дні) та державних свят.

- **Процес набору персоналу**

Посадові інструкції: Створюйте чіткі посадові інструкції, в яких визначаються обов'язки та кваліфікаційні вимоги, забезпечуючи їх відповідність українським нормам трудового законодавства.

- **Рівність та антидискримінація:** Дотримуйтесь українського антидискримінаційного законодавства, щоб забезпечити справедливий процес працевлаштування, уникаючи дискримінації за ознаками статі, віку, інвалідності, етнічної приналежності тощо.

- **Захист даних:** Дотримуйтесь українського законодавства про захист даних при обробці особистої інформації заявників, зокрема Закону України «Про захист персональних даних».

- **Податкова реєстрація**

Реєстрація роботодавця: Зареєструйтесь як роботодавець у Державній податковій службі України перед прийняттям на роботу працівників. Це включає отримання ідентифікаційного податкового номера для сплати податків, пов'язаних із працевлаштуванням.

Єдиний соціальний внесок (ЄСВ): Утримуйте податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) та робіть внески до Єдиного соціального внеску (ЄСВ) із заробітної плати працівників, передаючи ці платежі до Державної податкової служби.

- **Соціальні внески**

Єдиний соціальний внесок (ЄСВ): Роботодавці в Україні зобов'язані сплачувати Єдиний соціальний внесок, який фінансує соціальні виплати, такі як пенсії та допомога по безробіттю. Ставка внеску залежить від заробітку працівника та типу договору.

Пенсійні програми: Розгляньте можливість запровадження добровільної пенсійної програми для покращення соціальних гарантій працівників, хоча це не є обов'язковим в Україні.

- **Правила охорони здоров'я та безпеки**

Безпека на робочому місці: Дотримуйтесь Закону України "Про охорону праці", забезпечуючи безпечне робоче середовище. Це включає проведення оцінки ризиків та надання необхідного навчання працівників з питань охорони праці.

Права працівників: Ознайомтеся з правами працівників відповідно до українського трудового законодавства, включаючи умови праці, політику в галузі охорони здоров'я та безпеки, а також процедури повідомлення про порушення.

Щоб стати підприємцем-біженцем у сфері туризму, потрібна стійкість

Розпочати бізнес як підприємець-біженець, особливо у туристичному секторі, може бути як захоплюючою, так і складною подорожжю. Побудова нового життя після війни або конфлікту включає не лише фінансові та операційні зусилля, але й турботу про емоційне та психічне благополуччя. Розвиток стійкості, пошук емоційної підтримки та підтримка психічного здоров'я – це важливі кроки для створення успішного бізнесу та досягнення стабільності й самостійності. Цей посібник має на меті надати поради та практичні стратегії для підприємців-біженців у туристичному секторі, щоб пріоритетом було психічне здоров'я, розвиток стійкості та пошук емоційної підтримки.

1. Розуміння емоційних і психічних проблем після конфлікту

Післяконфліктне середовище часто спричиняє низку викликів для психічного здоров'я, включаючи:

Травму та стрес: Біженці можуть відчувати тривалі наслідки травми через переміщення, втрату та перебування в зоні конфлікту. Це буде дуже особистий шлях для кожного.

Тривогу та невизначеність: Початок нового життя та бізнесу в іншій країні може викликати тривогу через невизначеність та виклики інтеграції.

Ізоляцію: Мовні бар'єри, культурні відмінності та відсутність знайомої мережі підтримки можуть призвести до відчуття ізоляції.

Емоційне виснаження: Вимоги підприємництва, особливо у туристичній галузі, можуть бути виснажливими, впливаючи як на психічне, так і на фізичне здоров'я.

2. Розвиток емоційної стійкості

Стойкість – це здатність адаптуватися до стресу та відновлюватися від труднощів. Це важлива навичка для підприємців-біженців, які будують своє життя з нуля. Ось кілька способів допомогти розвинути вашу емоційну стійкість:

2.1 Практикуйте самосвідомість

Визначте свої виклики та слабкі місця: Визначте ситуації, які викликають стрес або емоційний дискомфорт. Розуміння цих тригерів допоможе керувати емоційними реакціями.

Приймайте свої почуття: Приймайте почуття тривоги, страху чи смутку без осуду. Усвідомлення емоцій – перший крок до ефективного управління ними.

Щоб стати підприємцем-біженцем у сфері туризму, потрібна стійкість

2.2 Встановлюйте реалістичні цілі

Починайте з малого: Встановлюйте невеликі, досяжні цілі для бізнесу, щоб підвищити впевненість у собі. Святуйте навіть незначні успіхи для підвищення відчуття досягнення.

Створіть план: Розробіть бізнес-план, який включає стратегії управління стресом та адаптації до труднощів.

2.3 Розвивайте механізми подолання труднощів

Позитивне мислення: Вправляйтеся у переформулюванні негативних думок у позитивні, конструктивні. Зосередьтеся на тому, що ви можете контролювати, а не на тому, що поза вашим контролем.

Усвідомленість та релаксація: Займайтеся практиками усвідомленості, такими як медитація, глибоке дихання або йога, щоб керувати стресом та залишатися на землі.

Розв'язання проблем: Систематично підходьте до викликів, розбиваючи їх на керовані кроки, досліджуючи варіанти та шукаючи рішення.

3. Пошук емоційної підтримки

- Розвивайте систему підтримки для себе та свого бізнесу. Спілкуйтеся з іншими підприємцями, біженцями, неурядовими організаціями та клієнтами. Станьте впізнаваним та активно взаємодійте з бізнес-спільнотою.

3.1 Підключайтеся до місцевої спільноти

Приєднуйтеся до бізнес-мереж: Вступайте до місцевих асоціацій у туристичному бізнесі або груп підтримки для біженців. Підключення до інших підприємців може надати цінні знання, можливості для мережування та емоційну підтримку. Беріть участь у місцевих заходах та культурних фестивалях. Налагодження зв'язків може зменшити почуття ізоляції та сприяти відчуттю належності.

3.2 Створіть особисту систему підтримки

- Знайдіть довірених людей: Визначте людей, які можуть надати підтримку – будь то сім'я, друзі чи колеги-підприємці. Поділ досвідом може полегшити стрес і надати іншу перспективу на виклики.
- Шукайте наставництва: Знайдіть наставника в туристичній галузі. Наставники можуть надати поради, підтримку та допомогу, допомагаючи орієнтуватися в бізнесі та забезпечуючи емоційний спокій.

3.3 Скористайтеся професійними службами підтримки

- Консультаційні служби: Зверніться до організацій, які надають безкоштовні або недорогі послуги з психічного здоров'я для біженців. Спілкування з професійним консультантом може допомогти впоратися з травмою та розробити стратегії подолання.
- Лінії допомоги з питань психічного здоров'я: Зверніться до національних гарячих ліній з питань психічного здоров'я або ліній підтримки для біженців для негайної допомоги у періоди кризи.

Щоб стати підприємцем-біженцем у сфері туризму, потрібна стійкість

---

4. Турбота про своє психічне благополуччя

- Підтримка психічного благополуччя є ключовою для управління вимогами підприємництва. Ось кілька стратегій для турботи про своє психічне здоров'я:

4.1 Встановіть здоровий баланс між роботою та особистим життям

- Встановіть межі: Визначте робочі години та створіть чіткі межі між роботою та особистим часом. Це допомагає уникнути вигорання та забезпечує час для відпочинку та самоогляду.
- Заплануйте перерви: Регулярні перерви протягом робочого дня важливі для відновлення сил і підтримки концентрації. Знайдіть час, щоб відійти від роботи та зайнятися діяльністю, яка приносить радість.

4.2 Практикуйте самоогляд

- Фізичне здоров'я: Пріоритезуйте фізичне здоров'я через регулярні фізичні вправи, збалансоване харчування та достатній сон. Фізичне благополуччя безпосередньо впливає на психічне здоров'я.
- Хобі та інтереси: Займайтеся хобі чи діяльністю поза роботою, яка приносить радість і розслаблення. Це може бути читання, кулінарія або прогулянки на природі.

4.3 Продовжуйте вчитися та розвиватися

- Відвідайте семінари: Беріть участь у семінарах та тренінгах, пов'язаних із психічним здоров'ям, підприємництвом та управлінням стресом.
- Розвивайте нові навички: Вивчення нових навичок не тільки приносить користь вашому бізнесу, але й підвищує впевненість у собі та надає відчуття мети.

Додаткова література

Це не вичерпний перелік ресурсів, які надають цінну інформацію про започаткування бізнесу, маркетингову підтримку, гранти, фінансування та допомогу підприємцям, особливо для біженців в Україні:

Торгово-промислова палата України

Веб-сайт: <https://www.ucci.org.ua/>

Торгово-промислова палата України пропонує підтримку малому бізнесу, включаючи навчання, нетворкінг та фінансові ресурси. Біженці можуть отримати консультації щодо створення туристичного бізнесу та доступ до різноманітних послуг, орієнтованих на підприємців.

Державне агентство розвитку туризму України

Веб-сайт: <https://www.tourism.gov.ua/>

Національний орган з розвитку туризму надає практичну підтримку, дослідження ринку та навчання підприємцям у сфері туризму. Він пропонує цінну інформацію та поради для біженців, зацікавлених у туристичній галузі.

Український фонд стартапів

Веб-сайт: <https://usf.com.ua/>

Український фонд стартапів надає фінансову допомогу та ресурси для бізнесів з потенціалом зростання, включаючи ті, що працюють у сфері туризму. Це чудовий ресурс для біженців, які прагнуть розвивати та масштабувати свої бізнес-ідеї.

Дія Бізнес

Веб-сайт: <https://business.dii.gov.ua/>

Дія Бізнес – це єдина платформа, яка надає детальну інформацію про етапи та юридичні вимоги для відкриття бізнесу в Україні. Цей ресурс особливо корисний для біженців, які потребують допомоги у питаннях регулювання та доступної підтримки.